

Horvát Adolf: A Mecsekhegység és déli síkjának növényzete. Pécs, 1942. (160. oldal, 4 térképpel és 72 képpel. A Ciszterci-rend kiadása; megrendelhető Dr. Karl könyvkereskedésében Pécsen.)

Horvát Adolf, a pécsi szerzetes-botanikus nagyszerű munkája az utóbbi évek magyar botanikai alkotásainak sorában kimagasló helyet foglal el. Nem lehet itt az a célunk, hogy a gyönyörűen kiállított műnek (Csapody Vera akvarelljei és rajzai!) tisztára a botanikus szempontjából való értékeit taglaljuk, hiszen ezt egy ilyen kitűnő szakmunkánál az érdekelt szakfolyóiratok fogják megtenni. A könyv azonban nemcsak a botanikus szakember számára tartalmaz sok mondanivalót, hanem legalább is ilyen mértékben egy sokkal szélesebb réteg, a *természettudományi kutatások iránt érdeklődők tábora* részére is. A könyv terjedelmesebb első része u. i. minden szakföldrajzi lelkiismeretesség és komoly közlésanyag mellett is határozottan élvezetes, kerekded fejezetekben „képeket” nyújt a Mecsek növényvilágából. És éppen ezek a fejezetek azok, amelyek miatt ennek a *könyvnek meg kell találnia az útját minden középiskolánk tanári könyvtárához*. Ezeknek a fejezeteknek háttérben ott áll a szerző 10 éves szerzetelteljes és szinte fanatikus buzgóságú munkája, az előtérben pedig élvezetes formában, élénk és mégis élethű vonásokban ott áll a rendkívül érdekes növényzetű Mecsek és környéke növényvilágának ábrázolása. Ezek a „képek a Mecsek növényéletéből” ösztönzést, kedvet és mintát adhatnak a természetrajz szaktanárának, de még egy-egy érettebb érdeklődő diákunknak is arra, hogy hogyan lehet a növényföldrajzi, oikológiai és florisztikai szempontok teljes érvényesítésével és mégis érdekesen, nagyobb érdeklődő réteg számára is vonzó képbe foglalni egy terület növényzetét. Ezek a fejezetek az egész Magyar-Medence növényvilágának megismerése szempontjából is értékes utbaigazításokat adnak azért, hogy egy seereg balkáni és mediterrán jellegű növényünk elterjedési körülményeit részletesen taglalják. A kitűnő képanyag mindenütt szerencsésen kíséri a szerző fejtegetéseit.

Külön kell szólnunk a tökéletes, szinte fényűző nyomdai kiállításról, amely egy pécsi nyomda remeke, igen öröndetes jelenség, hogy a *kulturdecentralizáció* ilyen vonalon is megvalósulni látszik olykor-olykor. A munka nagy *kiadási költségeit* a hazai ciszterci rend viselte. A hazai mezőgazdasági és természettudományi oktatás megalapozásában olyan nagy szerepet játszó rend ezzel a követésemelő és hagyományaihoz illő nemes gesztussal hazai fennállásának 800. évfordulójára állított illő emléket.

Összegezésül örömmel állapíthatjuk meg, hogy Horváth Adolf nagyszerű flóraművével mind a botanikai irodalom, miud pedig a természettudományi érdeklődésű olvasótábor könyvkészlete egy jelentős művel gyarapodott.

Dr. Uherkovich Gábor.

Dr. Kurt Gauger: Begriff und Gestaltung des Unterrichtsfilms. 2. bővített kiadás. Stuttgart és Berlin. 1940. 116 lap.

A film teljesen meghódította a világot. Alig van ma ember, aki a rendes szórakozásai közé ne iktatná a mozit. Ezzel ugyan az emberek első célja a szórakozás, a film mégsem tud az igazi rendeltetésétől teljesen eltávolodni, az ismeretterjesztéstől. Sokan kimutatták ugyan, hogy a mozi milyen káros hatással van a társadalomra, de azt sem szabad elfelejteni, hogy a filmek nagy többségében az igazság győz és a bűn elnyeri méltó büntetését, tehát el kell ismerni a javító és nevelő célzatát is.

Az iskola már régen rájött arra, hogy filmnek a nevelő-oktatásban milyen

nagy szerepe van. Ezt tartotta szem előtt Pfeffer tanár is, aki mint a lipcsei növénytan igazgatója filmre vette a növényvilág életét. Ez a múlt század végén még csak kezdetleges próbálkozás volt, de a hangos film feltalálása óta a mozigépet csaknem mindenütt ott találjuk az iskola falai között. A fenti könyvben 10 hosszabb cikket olvashatunk különböző szerzőktől, akik mind nagyobb tanulmányokban ismertetik a film jelentőségét, szerepét és helyét az iskolai életben. A leadógép elvezeti az ifjúságot olyan helyekre, országokba, ahová különben eljutni nem tudna. Ma már olyan kiváló kultúrfilmek állanak az iskolák rendelkezésére, hogy valóban elmondhatjuk, hogy a film az iskolában nélkülözhetetlen és pófolhatatlan tanítási eszköz.

Akik fenti kérdést mélyebben akarják tanulmányozni, azok Gauger könyvét nagy érdeklődéssel fogják olvasni.

Dr. Vavrincez Béla.

Dr. Magyar László: Játszva latinul. Budapest. 1941. 105 old. Szerző kiadása.

Nem tudjuk, hogy a latin tanulása iránt való érdeklődésre következtessünk-e, vagy csak a latin tanulmányoknak nehéz voltára, hogy egyre gyakrabban jelennek meg nemcsak latin nyelvtanok, hanem a latin grammatikának gyakorlatias, könnyed, rövid elsajátítást célzó nyelvtani segédkönyvek. A magyar középiskolákban tanult idegen nyelvek közül egyiknek sincs annyiféle formában feldolgozott nyelvtan, mint a latinak. Ezeknek azonban — a tárgy természetéből kifolyóan — gondolatmenetük és logikai felépítésük eleve racionális, és a teóriák dogmatikus tételei között a diák bizony nehezen tud eligazodni. Ezen a helyzeten akar segíteni — több hasonló vállalkozás példájára — Magyar László könyve is.

A kis mű kétnyelvű példákat tartalmaz az egyes nyelvi sajátságok, szerkezetek stb. megértésére és begyakoroltatására. Sorra veszi a grammatika fejezeteit és az egyes szerkesztésmódok elsajátítására rövid bilingvis mondatokat állít össze. A művet a múlt és a most folyó tanévben két osztályban tervszerű tanítási menetben kipróbáltuk és a gyakorlat a következő két jelentős előnyét igazolta: a fiúk szívesen foglalkoztak vele, mert nem elvont, elméleti szabályokat tárt eljük, hanem a nyelvtanban ismerteknek gyakorlati alkalmazását mutatta be bő és sokszempontú példáin. A nyelvtan elvi megállapításait tehát itt a növendék élni, sőt fungálni látja. — A másik tényező pedig, ami biztosította a példatár eredményes használatát, az volt, hogy mondatai rövidek és szinte csak az a néhány szó szerepel benne, amely az éppen szóban forgó nyelvtani szabályt szemlélteti. A növendék figyelme tehát nem oszlik meg, vagy főképp nem vész el egy hosszú mondat tekervényes tagjainak mellé- és alárendeléseiben, hanem teljesen a kérdéses nyelvi sajátságnak, vagy szerkezetnek megragadására és megoldására irányulhat. Sok nyelvtanunknak ugyanis a nyelvi jelenségek illusztrálására adott „klasszikus“ példái olyan szövevényesek a növendékek számára, hogy a sok mondatrész között a diák nem fordíthat elég figyelmet annak az elvont szabálynak megértésére, amit a példa éppen érzékeltetni akar. Ezért retroverziós gyakorláskor és főleg a dolgozat írásakor még azok a diákok is bizonytalanok a nyelvtani szabály *gyakorlati alkalmazásában*, akik a *nyelvtan példáit* is „fűjják.“

Magyar László rövid példái azért instruktív erejűek, mert nem osztják meg a figyelmet, hanem *szinte csak* a kérdéses nyelvtani problémát tartalmazzák. De éppen rövidegük miatt csak a grammatikai követelmények megértésére és begya-